

Mål C-333/19**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

24 april 2019

Domstol som begär förhandsavgörande: Cour d'appel de Bruxelles (Appellationsdomstolen i Bryssel)
(Belgien)**Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:**

12 mars 2019

Klagande:

DA

FC

S.C. European Food S.A.

S.C. Starmill S.R. L.

S.C. Multipack S.R. L.

Motparter:

Romanian Air Traffic Services Administration (Romatsa)

Rumänien

Europeiska kommissionen

Europeiska organisationen för säkrare flygtrafiktjänst (Eurocontrol)

I. Föremålet för och uppgifter om tvisten

- 1 Den 11 december 2013 meddelade en skiljedomstol som inrättats genom ”ICSID-konventionen” (se nedan) en skiljedom genom vilken Rumänien förpliktades att till DA och FC samt till bolagen European Food S.A, Starmill S.R. L. och

Multipack S.R.L betala skadestånd med det totala beloppet 376 433 229 RON (det vill säga ca 178 000 000 euro) och ränta.

- 2 Efter det att den talan om ogiltigförklaring av skiljedomen som väcktes vid den tillfälliga kommittén för International Centre for Settlement of Investment Disputes (ICSID) lämnades utan bifall den 26 februari 2016 kunde skiljedomen inte längre överklagas.
- 3 Europeiska kommissionen hade intervenerat vid skiljedomstolen i egenskap av sakkunnig (*amicus curiae*). Den 26 maj 2014 antog den, i enlighet med artikel 11.1 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 108 i EUF-fördraget, beslut C (2014) 3192 om skyldighet för Rumänien att upphöra med verkställigheten av alla åtgärder som kunde leda till att den del av skiljedomen som inte hade betalats verkställdes eller genomfördes, eftersom det skulle utgöra olagligt statligt stöd, tills kommissionen hade fattat ett slutligt beslut om det statliga stödets förenlighet med den inre marknaden.
- 4 Genom beslut (EU) 2015/1470 av den 30 mars 2015 om det statliga stöd SA.38517 (2014/C) (f.d. 2014/NN) som Rumänien har genomfört – Skiljedomen Micula mot Rumänien av den 11 december 2013 (EUT L 232, 2015, s. 43), fastslog kommissionen att betalningen av den ersättning som beviljades genom skiljedomen av den 11 december 2013 till en enda ekonomisk enhet bestående av DA, FC och företagen European Food, Starmill och Multipack skulle utgöra statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget, vilket är oförenligt med den inre marknaden. Genom detta beslut förbjöds Rumänien att utbetala något belopp enligt skiljedomen av den 11 december 2013.
- 5 Kommissionens beslut är föremål för talan om ogiltigförklaring, som för närvarande behandlas av Europeiska unionens tribunal (se särskilt målen T-624/15 (EGT C 16, 2016, s. 45), T-694/15 (EGT C 38, 2016, s. 69) och T-704/15 (EGT C 68, 2016, s. 30)).
- 6 Den 19 augusti 2015 delgav DA Rumänien skiljedomen, som förklarats verkställbar av cour d'appel de Bruxelles (Appellationsdomstolen i Bryssel) i enlighet med ICSID-konventionen.
- 7 Den 9 september 2015 lyckades DA i Belgien utverka kvarstad hos Eurocontrol (tredje man) avseende alla belopp som det bolaget var eller skulle bli skyldigt att betala till Rumänien eller Romatsa (det rumänska statliga företaget för flygtrafik) för att säkerställa betalning av beloppet 85 066 428,42 euro.
- 8 Den 23 och 24 september 2015 motsatte sig Romatsa och Rumänien vid Tribunal de première instance francophone de Bruxelles (Franskspråkig förstainstansdomstol i Bryssel, Belgien) kvarstaden. Kommissionen intervenerade frivilligt i enlighet med artikel 23a i förordning (EG) nr 659/1999 till stöd för Romatsas och Rumániens yrkanden.

- 9 Genom dom av den 25 januari 2016 beslutade förstainstansrätten i huvudsak att upphäva beslutet om som fattats mot den rumänska staten om kvarstad hos Eurocontrol.
- 10 DA, FC och borgenärsbolagen överklagade den 29 februari 2016 denna dom.

II. Aktuella bestämmelser

Unionsrätten

- 11 I artikel 288 FEUF föreskrivs följande:

”När institutionerna utövar unionens befogenheter ska de anta förordningar, direktiv, beslut, rekommendationer och yttranden.

...

Ett beslut är till alla delar bindande. Om ett beslut anger till vem eller vilka det riktar sig, är det bindande endast för dessa.”

Konventionen om biläggande av investeringstvister mellan stat och medborgare i annan stat (undertecknad i Washington den 18 mars 1965, vilken godkändes i Belgien genom lagen av den 17 juli 1970)

- 12 Artikel 1 har följande lydelse:

”Härigenom upprättas det internationella centralorganet för biläggande av investeringstvister” (i förkortad form ICSID).

- 13 I artikel 54 föreskrivs följande:

”1. Avtalsslutande stat skall erkänna skiljedom, som meddelats i enlighet med denna konvention, som bindande och inom sitt område verkställa penningförpliktelser, som ålagts i skiljedomen, som om den vore en laga kraft ägande dom, meddelad av en domstol i den staten. Avtalsslutande stat med federal konstitution äger verkställa skiljedomen i eller genom sina federala domstolar och kan föreskriva att dessa domstolar skola behandla skiljedomen som om den vore en slutlig dom, meddelad av domstol i delstat.

2. Part, som ansöker om erkännande eller verkställighet på avtalsslutande stats område, skall tillhandahålla behörig domstol eller annan myndighet, som staten utsett för detta ändamål, en avskrift av skiljedomen, bestyrkt av generalsekreteraren. Avtalsslutande stat skall underrätta generalsekreteraren om utseendet av behörig domstol eller annan myndighet för detta ändamål och om efterföljande ändringar häri.

3. Verkställandet av skiljedomen skall ske i enlighet med den lagstiftning angående doms verkställande som gäller i den stat på vars område verkställigheten sökes.”

III. Parternas argument

- 14 DA, FC och borgenärsbolagen har i huvudsak yrkat att cour d’appel åter ska besluta om kvarstad för säkerställande av betalning av ett totalbelopp, numera uppgående till 281 718 067,10 euro.
- 15 DA har i synnerhet gjort gällande att kommissionens beslut (EU) 2015/1470 av den 10 mars 2015 inte i sig förbjuder beslut om verkställighet av skiljedomen i Belgien.
- 16 Enligt DA måste fördelar, för att kunna betraktas som statligt stöd, dels beviljas direkt eller indirekt med hjälp av statliga medel, dels kunna tillskrivas staten (dom av den 16 maj 2002, Frankrike mot kommissionen, C-482/99, EU:C:2002:294, punkt 24). Av denna dom framgår det tydligt att enbart en överföring av statliga medel inte är tillräckligt för att det ska vara fråga om statligt stöd. Villkoret att åtgärderna kan tillskrivas staten är ett helt separat kriterium.
- 17 DA har även hänvisat till domen av den 27 mars 1980 i mål 61/79, Denkvit italiana (EU:C:1980:100), punkt 31, enligt vilken reglerna om statligt stöd ”syftar ... på medlemsstaternas beslut varigenom medlemsstaterna för att genomföra sina egna ekonomiska och sociala mål genom ensidiga och självständiga beslut ger företag eller andra rättssubjekt tillgång till medel eller fördelar som skall främja förverkligandet av de eftersträvade ekonomiska eller sociala målen” (understruket av klaganden).
- 18 DA har vidare anfört att domstolen i sin praxis understrukt att det inte är tillräckligt med en överföring av allmänna medel eller en allmän kontroll av ett företag från statens sida, utan även att det krävs att staten är konkret delaktig i de omtvistade åtgärderna. ”Det är vidare nödvändigt att undersöka om de offentliga myndigheterna skall anses ha varit delaktiga på ett eller annat sätt i dessa åtgärder” (dom av den 16 maj 2002, Frankrike/kommissionen, C-482/99, EU:C:2002:294114, punkt 52).
- 19 I detta fall skulle tvångsverkställighet i Belgien inte kunna tillskrivas Rumänien.
- 20 Det framgår tydligt av lydelsen av kommissionens beslut att verkställighet av skiljedomen utgör statligt stöd endast om åtgärden kan tillskrivas Rumänien, det vill säga om Rumänien frivilligt följer skiljedomen. Enligt DA är det helt enkelt felaktigt att påstå att både beslutdelen i kommissionens beslut och skälen för beslutet även skulle gälla för verkställighet som beslutats av andra domstolar än de rumänska. Även om Rumänien är skyldigt att och tvingas att följa skiljedomen, så kan den åtgärden inte tillskrivas Rumänien. En sådan åtgärd skulle därför inte strida mot kommissionens beslut.

- 21 Rumänien har i huvudsak yrkat att cour d'appel ska avvisa överklagandena eller lämna dem utan bifall samt, i andra hand, vilandeförklara målet i avvaktan på EU-domstolarnas prövning av talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut av den 30 mars 2015.
- 22 Kommissionen har yrkat att överklagandena ska lämnas utan bifall.

IV. Cour d'appels bedömning

- 23 Cour d'appel har inledningsvis avfärdat ett antal invändningar om rättegångshinder samt den rumänska statens invändning om immunitet mot domstolsförfaranden. Rumänien, som godtagit skiljedomsförfarandet och gjort invändningar mot kvarstadsbeslutet, har godtagit prövning av tvisten i den (belgiska) domstol som prövat och cour d'appel de Bruxelles (Appellationsdomstolen i Bryssel, Belgien), och har därmed avstått från att göra gällande sin immunitet mot domstolsförfaranden.
- 24 Cour d'appel de Bruxelles (Appellationsdomstolen i Bryssel, Belgien) konstaterar att skiljedomen är slutgiltig och inte längre kan bli föremål för talan. Den utgör i sig en exekutionstitel. Beslutet om verkställighet har fattats på grundval av en verkställbar skiljedom som, i enlighet med artikel 54 i ICSID-konventionen, ska erkännas och verkställas av avtalsslutande stat, inbegripet Konungariket Belgien.
- 25 Cour d'appel de Bruxelles (Appellationsdomstolen i Bryssel, Belgien) konstaterar emellertid att kommissionens beslut (EU) 2015/1470 av den 10 mars 2015 hindrar den rumänska staten från att uppfylla skiljedomen. Appellationsdomstolen har påmint om att begreppet ”åtgärd av statsöverhuvudet (franska: fait du prince)” är en yttre omständighet som utgör en befriande orsak som kan motivera att en normalt omsorgsfull och skäligen uppmärksam gäldenär inte betalar en borgenär som förfogar över en exekutionstitel.
- 26 I beslutet av den 10 mars 2015 förbjöd kommissionen Rumänien att utbetala de belopp som ska utges enligt denna skiljedom, då en sådan betalning skulle utgöra statligt stöd som är oförenligt med den inre marknaden.
- 27 Enligt artikel 288 i FEUF är ett beslut bindande i alla medlemsstater. Beslutet hade emellertid inte fattats när skiljedomstolen meddelade den skiljedom som utgör exekutionstiteln. Dessutom har talan väckts om ogiltigförklaring av kommissionens beslut (EU) 2015/1470 av den 30 mars 2015 vid Europeiska unionens domstolar.
- 28 Det föreligger en verklig risk för oförenlighet mellan, å ena sidan, avgörandet från den domstol som prövat frågan om verkställighet och den domstol som prövar överklagandet av det avgörandet och, å andra sidan, Europeiska unionens beslut, det vill säga det kommissionens beslut som åberopats som en ”åtgärd av statsöverhuvudet” i tvisten om verkställighet av en ICSID-skiljedom.

- 29 Huruvida ett verkställande av skiljedomen från Rumäniens sida utgör en frivillig sådan och statligt stöd kan allvarligt ifrågasättas.

Tolkningsfrågorna

- 30 Det är därför lämpligt att vilandeförklara målet, i rättssäkerhetens intresse och för att undvika risken för motstridiga avgöranden, i avvaktan på avgörande från EU:s domstolar avseende talan om ogiltigförklaring av beslutet av den 30 mars 2015 och i avvaktan på Europeiska unionens domstols svar på följande frågor om förhandsavgörande:

1. Ska Europeiska kommissionens beslut (EU) 2015/1470 av den 30 mars 2015 om det statliga stöd SA.38517 (2014/C) (f.d. 2014/NN) som Rumänien har genomfört förstås så att det avser betalningar som Rumänien gör även i det fall att Rumänien har tvingats till dessa betalningar genom ett förfarande för tvångsverkställighet av ICSID-skiljedomen av den 11 december 2013, som inletts vid domstolarna i en annan medlemsstat än Rumänien?

2. Kräver unionslagstiftningen som sådan, automatiskt, att en domstol i en medlemsstat (en annan medlemsstat än Rumänien), vid vilken talan väckts angående verkställighet av en ICSID-skiljedom som vunnit laga kraft i enlighet med de nationella förfarandereglerna i den medlemsstaten, lämnar den skiljedomen utan avseende enbart av det skälet att det i ett icke slutligt beslut från Europeiska kommissionen, som antagits efter det att skiljedomen meddelades, fastslås att ett sådant förfarande för tvångsverkställighet av skiljedomen är oförenligt med de europeiska statsstödsreglerna?

3. Är det enligt unionsrätten, särskilt principen om lojalt samarbete eller principen om res judicata, tillåtet för en nationell domstol i en medlemsstat (en annan medlemsstat än Rumänien) att underlåta att fullgöra sina internationella skyldigheter enligt ICSID-konventionen, när Europeiska kommissionen, efter det att skiljedomen meddelades, har antagit ett beslut enligt vilket tvångsverkställighet av skiljedomen skulle strida mot de europeiska statsstödsreglerna, även om Europeiska kommissionen deltagit i skiljedomsförfarandet (inbegripet talan om ogiltigförklaring av skiljedomen) och inom ramen för detta har åberopat att verkställighet skulle strida mot de europeiska statsstödsreglerna?